

**LYCIA ISABELLAE (HARRISON, 1914) (GEOMETRIDAE) IN XESTIA
SEXSTRIGATA (HAWORTH, 1809) (NOCTUIDAE) – NOVI VRSTI V
FAVNI METULJEV SLOVENIJE (LEPIDOPTERA)**

Milan SUKIČ¹, Tone KODRAN²

¹ Šutna 62, SI – 4209 Žabnica

² Benedikova 5, SI – 4000 Kranj, e-mail: tone.kodran@siol.net

Abstract – *LYCIA ISABELLAE* (HARRISON, 1914) (GEOMETRIDAE) AND *XESTIA SEXSTRIGATA* (HAWORTH, 1809) (NOCTUIDAE) – NEW SPECIES IN THE SLOVENIAN LEPIDOPTERA FAUNA

Additional two Lepidoptera species: *Lycia isabellae* (Harrison, 1914) and *Xestia sexstrigata* (Haworth, 1809), were found for the first time in Slovenia. *L. isabellae* was discovered as a pupa on the ground beside an old larch tree at the end of winter in 2001 in Zgornje Jezersko. One female hatched from this pupa in February. *X. sexstrigata* was found in NE Slovenia in the hilly Goričko region near Grad. One male was caught on light on August 17, 2002.

KEY WORDS: Lepidoptera, fauna, Slovenia, new records

Izvleček – Našli smo dve za favno Slovenije novi vrsti metuljev: *Lycia isabellae* (Harrison, 1914) in *Xestia sexstrigata* (Haworth, 1809). Vrsto *L. isabellae* smo našli kot bubo na tleh, zraven debla starejšega macesna, ob koncu zime leta 2001, v okolici vasi Zgornje Jezersko. Februarja istega leta se je iz bube izlegla samica. Vrsto *X. sexstrigata* smo našli na gričevnatem območju Goriškega, na Gradu. Enega samčka smo ujeli na luč 17. avgusta 2002.

KLJUČNE BESEDE: Lepidoptera, favna, Slovenija, nove najdbe

Uvod

V zadnjih letih je proučevanje metuljev v Sloveniji dobilo nov zagon. Največ zaslug za to imajo ljubiteljski entomologi, ki so jih k delovanju spodbudili tudi nekateri naravovarstveni projekti in zbiranje terenskih podatkov za različne namene. Tako

vsako leto poročamo o najdbah novih vrst metuljev za favno Slovenije (Lesar, 2005; Habeler in Gomboc, 2005) in to nadaljuje tudi ta prispevek.

Minilo je že precej časa, odkar je Jan Carnelutti objavil seznam makrolepidopterov Slovenije (Carnelutti, 1992a, 1992b) v sklopu rdečega seznama ogroženih metuljev v Sloveniji. Vrsti, o katerih govori ta članek, nista na njegovem seznamu, prav tako ne v drugih objavah, ki so govorile o novih najdbah v Sloveniji. Tudi pogovori s kolegi so potrdili, da gre za najdbe novih vrst v slovenski favni metuljev.

Material in metode

Bubo *L. isabellae* smo našli z iskanjem materiala v zgodnjеспomladanskem času, ob deblih macesnov. Sovko vrste *X. sexstrigata* pa smo privabili na UV luči pri nočnem lovu metuljev na Goričkem.

Najdbe

Lycia isabellae (Harrison, 1914) - Geometridae

Slovenija: Kamniško-Savinjske Alpe, Zgornje Jezersko, WGS84: 46,38312953, 14,51088681, 26.02.2001, 1 samica, e.p., Kodran leg.

Vrsta je razširjena na širšem območju Alp v srednji in vzhodni Evropi. Od naših sosednjih držav je navzoča le v Avstriji in Italiji. Je krajevno prisotna, bolj pogosta v sestojih starih macesnov.

Najdba vrste v Sloveniji je bila sicer pričakovana, vendar je doslej ni uspelo najti številnim metuljarjem, ki so v spomladanskem času na tem območju popisovali nočne metulje. Edini primerki – samico, smo našli kot bubo pod debelejšim macesnovim deblom.

Gosenica se hrani z iglicami macesna (Fajčič, 2003). Metulje srečamo od marca do aprila, gosenice pa od maja do julija. Samice so brezkrile, kot pri nekaterih drugih vrstah tega rodu. Samci so krilati in tudi letajo. Ker so samice brezkrile, je vrsta slabo mobilna. Zato je tudi tako raztreseno razširjena, v glavnem v sestojih, kjer je macesen na istem rastišču ohranjen skozi desetletja. Mogoče je to eden izmed razlogov za tako pozno odkritje vrste v Sloveniji.

Xestia sexstrigata (Haworth, 1809) - Noctuidae

Slovenija: Goričko, Grad (Kuzma), WGS84: 46,80329028, 16,09289273, 17.8.2002, 1 samček, Sukič leg.

Po podatkih v delih Karsholt in Razowski (1996) in Fauna Europaea je vrsta razširjena v zahodni in severni Evropi, manjka pa v precejšnjem delu vzhodne Evrope. Karta razširjenosti te vrste v knjigi Noctuidae Europae (Fibiger, 1993) prikazuje nam najbližje nahajališče v južnem delu avstrijske Koroške in Štajerske.

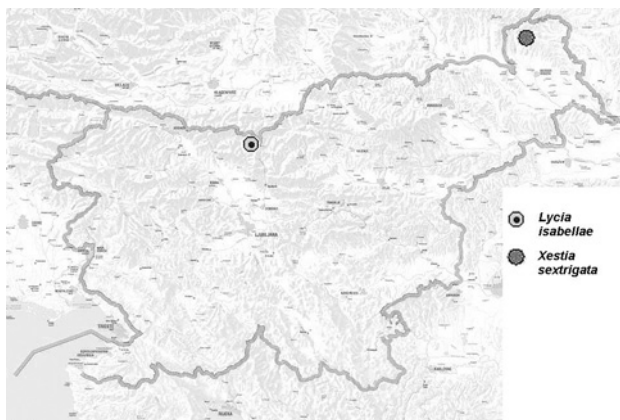
Glede na znano razširjenost vrste je najdba v Sloveniji rahlo presenečenje. Najdba vrste na Goričkem je najjužnejša najdba vrste na območju srednje in vzhodne Evrope.

Po navedbah Steinerja in Eberta (1998: 466-469) je vrsta razširjena od nižin do sredogorja (100 - 1000 m), z največjo gostoto v gričevnatem svetu. Metulji v večernem času obiskujejo cvetove trav in nebinovk. Zvečer priletijo tako na luči kot na vabe. Glavni čas dejavnosti metuljev je sredi avgusta, letajo pa od konca julija do začetka septembra. Vrsta je vezana na sveža do vlažna rastišča, na sončni ali polsenčni strani gričevja. Pogostejša je v gozdovih in ob gozdnem robu, na vlažnih rastiščih. Zelo primerni za razvoj vrste so vlažni logi z visoko podtalnico, obale potokov, celo mlak, vlažne ruderalne površine in celo z grmovjem porasla mokrišča. Navedbe hranilnih rastlin te vrste še niso dovolj preverjene (Steiner in Ebert, 1998). Po teh navedbah naj bi se gosenica prehranjevala z mehкими travami in celo zelmi, kot so *Rumex* sp., *Rubus fruticosus* agg., *Plantago lanceolata*, *Galium mollugo*, *Vinca major*, *Fragaria* spp., *Scrophularia auriculata* idr. Predvidevajo celo, da se gosenica po prezimitvi hrani tudi na grmovnih vrstah, ki so v bližini predhodnih hranilnih rastlin. V ujetništvu so gosenice vzredili celo z glavnato solato. Nejasnost navedb bo v prihodnje potrebno še preveriti z gojenjem gosenic in z raziskavami v naravi.

Po odkritju navzočnosti vrste v Sloveniji lahko pričakujemo še nadaljnje najdbe na širšem območju Prekmurja, kjer je ohranjenih še kar nekaj vlažnih rastišč, z vlažnimi dolinami in logi. Glede na južno mejo razširjenosti vrste v srednji Evropi pa vrsta pri nas najbrž ni prav pogosta.

Razprava

V zadnjem obdobju ne mine leto, da ne bi poročali o novih najdbah vrst v naši favni metuljev. Načrtna raziskovanja in poznavanje biologije in ekologije vrst bodo tudi v prihodnje prispevala k odkritju številnih novih vrst metuljev na območju Slovenije. Predvsem izidi novih publikacij, s podrobno predstavljeno ekologijo vrst, v precejšnji meri olajšajo iskanje. Pričakujemo, da bo ta prispevek, sedaj ko so nam znana prva najdišča, prispeval k odkritju dodatnih najdišč omenjenih dveh vrst pri nas.

Sl. 1: Prikaz najdišč vrst na karti Slovenije.

Sl. 2: Primerki na novo najdenih osebkov: 1- samica vrste *Lycia isabellae*, 2 – samček vrste *Xestia sexstrigata*.

Literatura

- Carnelutti, J.**, 1992a: Rdeči seznam ogroženih metuljev (Macrolepidoptera) v Sloveniji. *Varstvo narave*, Ljubljana, 17: 61-104.
- Carnelutti, J.**, 1992b: Popravki/errata. *Varstvo narave*, Ljubljana, 18: 89-190.
- Fajčik, J.**, 2003: Motyle srednjeji Europy/Die Schmetterlinge Mittel- und Nordeuropas. Jaroslav Fajčik, Bratislava, 172 s., 38 tab.
- Fibiger, M.**, 1993: Noctuidae II. In *Noctuidae Europeae*, Vol. 2, Entomological Press, Soro, 230 S.
- Habeler, H., Gomboc, S.**, 2005: Bemerkenswerte Schmetterlingsfunde aus Slowenien mit Erstnachweisen. *Acta entomologica slovenica*, 13 (1): 29-52.
- Steiner, A., Ebert, G.** 1998: Die Schmetterlinge Baden-Württenbergs. Bd. 7. Nachfalter. Ulmer, Stuttgart, 583 s.
- Habeler, H., Jež, M., Lesar, T.**, 2004: Dve novi vrsti sovč v favni Slovenije: *Eremobina pabulatricula* (Brahm, 1791) in *Euxoa segnilis* (Duponchel, 1836) (Lepidoptera: Noctuidae). *Acta entomologica slovenica*, 12 (2): 258-259.
- Karsholt, O., Razowski, J.** (eds), 1996: The Lepidoptera of Europe. A Distributional Checklist. Apollo Books, Stenstrup, 380 s.

Prejeto / Received: 26. 2. 2007